

Advies

Rolnummer: LPL-181

DE BEDRIJFSKOMMISSIE VOOR DE OVERHEID - KAMER VOOR DE LAGERE PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN - ADVISERENDE NAAR AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM BEMIDDELING EN ADVIES, ALS BEDOELD IN ARTIKEL 36 VAN DE WET OP DE ONDERNEMINGSRADEN (HIERNA: DE WOR), INZAKE EEN GESCHIL TUSSEN:

Belanghebbende, de heer F.E. Vrij, die werkzaam is bij de Dienst Stadstoezicht en tevens lid van de verkiezingscommissie en de nieuw gekozen ondernemingsraad, hierna te noemen: belanghebbende, als partij enerzijds,

en

de ondernemingsraad van de Dienst Stadstoezicht van de gemeente Amsterdam, hierna te noemen: OR, als partij anderzijds.

I. Verloop procedure en inhoud geschil - op hoofdlijnen

De Dienst Stadstoezicht is de centrale handhavingdienst voor de openbare ruimte in de gemeente Amsterdam.

Bij brief van 31 januari 2013 heeft de Bestuurder een gewijzigd OR-reglement met datum 24 januari 2013 ontvangen van de OR. Bij brief van 14 maart 2013 heeft de Bestuurder daarop een reactie gegeven, namelijk dat het reglement een aantal inconsistenties en onvolkomenheden bevatte betreffende de plaatsvervangende secretaris, het aantal plaatsvervangende leden en de verkiezingsdatum. De OR van de Dienst Stadstoezicht heeft op 5 april 2013 een gewijzigde versie van het OR-reglement vastgesteld. Per e-mail van 7 juni 2013 is het OR-reglement ter registratie aangeboden aan de bedrijfscommissie voor de Overheid. Op basis van het (gewijzigde) OR-reglement zijn (digitale) verkiezingen gehouden van 16 mei tot en met 23 mei 2013. De OR heeft het bureau WebElect ingeschakeld om de digitale verkiezingen te organiseren.

Op 23 mei 2013 heeft WebElect de uitslag van de verkiezingen en het voorstel van de zetelverdeling per e-mail toegezonden aan de heer M. Koenders (Ambtelijk Secretaris van de OR). In deze e-mail is over het voorstel voor de zetelverdeling het volgende vermeld: i) bij de berekening van de kiesdeler zijn de blanco stemmen meegeteld, ii) alle lijsten doen mee met de verdeling van de restzetels, en iii) alleen de kandidaten die 100% van de kiesdeler gehaald hebben, krijgen een voorkeurszetel.

De heer B. Swanenberg (van de lijst 'Stem op ons is een stem op jezelf', tevens lid van de verkiezingscommissie en de nieuwe OR) heeft per e-mail van 27 mei 2013 gericht aan de OR (althans de heer Koenders) bezwaar gemaakt tegen de uitslag van de verkiezingen en het voorstel voor de zetelverdeling. Hij stelt dat de lijst 'ABGP' 13 stemmen heeft gekregen, daarmee niet de kiesdrempel van 22,22 heeft gehaald en om die reden geen recht heeft op een zetel. De heer Swanenberg heeft per e-mail van 30 mei 2013 ook het bureau WebElect bericht bezwaar te maken tegen de uitslag en het voorstel voor de zetelverdeling.

De uitslag van de OR-verkiezingen is op 31 mei 2013 aan de Bestuurder en de medewerkers bekend gemaakt door middel van elektronische toezending per e-mail. De zetelverdeling luidde als volgt:

ACP:	4 zetels
AbvaKabo FNV:	2 zetels
Stem op ons is een stem op jezelf:	2 zetels
ABGP:	1 zetel

Bij brief van 3 juni 2013 heeft de heer F.E. Vrij (van de lijst 'AbvaKabo FNV', tevens lid van de verkiezingscommissie en de nieuwe OR), namens de verkiezingscommissie, de Bestuurder geïnformeerd over het voornemen een deskundige te raadplegen op grond van artikel 16 van de WOR. Reden voor raadpleging van de deskundige is het verschil van inzicht binnen de verkiezingscommissie en tussen de verkiezingscommissie en de OR ten aanzien van de regels met betrekking tot de zetelberekening.

De Bestuurder heeft per e-mail van 3 juni 2013 gericht aan de verkiezingscommissie en het dagelijks bestuur van de OR bericht geen toestemming te geven voor het raadplegen van een externe deskundige.

Bij brief van 5 juni 2013 gericht aan de OR heeft de heer Vrij bezwaar gemaakt tegen de verkiezingsuitslag van 31 mei 2013. Hij is van mening dat het OR-reglement van 5 april 2013 strijdig is met de WOR, althans dat het een goede toepassing van de WOR in de weg staat. Tevens richt het bezwaar zich tegen de uitslag van de verkiezingen en het voorstel voor de zetelverdeling.

Bij brief van 6 juni 2013 gericht aan de OR hebben in totaal 32 medewerkers, werkzaam bij verschillende onderdelen van de Dienst Stadstoezicht bezwaar gemaakt tegen de wijze waarop de verkiezingen zijn georganiseerd en de verkiezingsuitslag van 31 mei 2013.

Bij brief van 17 juni 2013 heeft de Bestuurder juridisch advies verstrekt aan de OR over de verkiezingsuitslag. Daarbij heeft de Bestuurder zich op het OR-reglement van 5 april 2013 gebaseerd.

Bij brief van 21 juni 2013 heeft de heer Vrij zich gewend tot de Bedrijfscommissie voor de Overheid met het verzoek om advies over de toekenning van een restzetel aan een kieslijst die de kiesdrempel niet heeft gehaald. Tevens heeft de heer Vrij verzocht om advies over vergoeding van de kosten van de door de verkiezingscommissie ingeschakelde externe deskundige.

Per e-mail van 26 augustus 2013 heeft de heer Swanenberg, alsmede zijn achterban bestaande uit 32 medewerkers, laten weten dat het ingediende bezwaar tegen de uitslag van de verkiezingen is ingetrokken.

II. Behandeling van het geschil

Bij brief van 21 juni (met 8 bijlagen) heeft de heer Vrij het geschil ter bemiddeling en/of advisering als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR voorgelegd aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid. Het geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de Bedrijfscommissiekamer voor de Lagere Publiekrechtelijke Lichamen (hierna: Kamer LPL). De OR heeft bij brief van 9 augustus 2013 (met 9 bijlagen) zijn zienswijze gegeven betreffende het geschil.

Hoorzitting 3 september 2013

De Kamer LPL heeft partijen in de gelegenheid gesteld om tijdens een hoorzitting op 3 september 2013 de respectievelijke standpunten nader mondeling toe te lichten. Hiervan hebben partijen gebruik gemaakt.

Van de zijde van de Kamer LPL zijn ter zitting aanwezig geweest: de heer A. van de Scheur (voorzitter), de heer G.J.J.J. Heetman (lid), de heer A.F.M. Duquesnoy (lid), de heer A. Guijt (lid), en mevrouw C.E.J.Y. van Agt (secretaris).

Van de zijde van belanghebbende zijn aanwezig geweest: de heer F.E. Vrij en de heer L. Korteweg.

Van de zijde van de OR zijn aanwezig geweest: de heer J. Mollema (waarnemend OR-voorzitter), de heer M. Koenders (ambtelijk secretaris) en de heer R. Peeters (juridisch adviseur).

III. Omvang van het geschil

Bij de Dienst Stadstoezicht zijn van 16 mei tot en met 23 mei 2013 digitale OR-verkiezingen gehouden. De verkiezingsuitslag is op 31 mei 2013 officieel bekend gemaakt. Naar aanleiding hiervan hebben 34 medewerkers bezwaar gemaakt tegen de wijze waarop de verkiezingen zijn georganiseerd, tegen de uitslag van de verkiezingen en tegen het voorstel voor de zetelverdeling. De OR heeft de verkiezingsuitslag niet willen wijzigen en om die reden is het geschil door de heer Vrij ter bemiddeling en/of advisering voorgelegd

aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid. Tevens heeft de heer Vrij verzocht om advies over vergoeding van de kosten van de door de verkiezingscommissie ingeschakelde externe deskundige.

IV. Standpunt van belanghebbende - op hoofdlijnen

Belanghebbende heeft procedurele en inhoudelijke bezwaren tegen de wijze waarop de verkiezingen zijn georganiseerd, tegen de uitslag van de verkiezingen en tegen het voorstel voor de zetelverdeling.

Procedurele bezwaren

De OR heeft op 24 januari 2013 een gewijzigde versie van het OR-reglement vastgesteld. De OR heeft de Bestuurder echter niet in de gelegenheid gesteld hiervan kennis te nemen en daarover een standpunt in te nemen. Ook heeft de OR nagelaten het reglement van 5 april 2013 onverwijld ter registratie aan te bieden aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid. Daarmee heeft de OR gehandeld in strijd met de artikelen 8, lid 1 van de WOR en 25, lid 2 en lid 5 van het OR-reglement. Het OR-reglement is aldus niet rechtsgeldig tot stand gekomen, zodat het vorige reglement uit 2010 nog steeds van toepassing is. Voorts is het OR-reglement gewijzigd nádat de datum voor de OR-verkiezingen was vastgesteld en bekend gemaakt. Ook om die reden kan geen werking toekomen aan het reglement ten behoeve van de OR-verkiezingen van 16 mei tot en met 23 mei 2013.

Ook heeft de OR verzuimd om de in de onderneming werkzame personen, overeenkomstig artikel 8, lid 1 van het OR-reglement, tijdig te informeren over de kiesgerechtigde en verkiesbare personen. De medewerkers zijn evenmin geïnformeerd over het procedureverloop. Ten aanzien van de uitslag van de verkiezingen heeft de OR verzuimd om de medewerkers te informeren op welke wijze zij bezwaar konden maken tegen de uitslag. Ook is de *volledige* verkiezingsuitslag (behaalde stemmen per kandidaat, behaalde stemmen per lijst, opkomstpercentage, kiesgerechtigde personen voor de verkiezingen en het totaal aantal uitgebrachte geldige stemmen) niet aan de medewerkers bekend gemaakt, althans nog niet op 6 juni 2013.

Inhoudelijke bezwaren

-Kiesdeler

Bij de bepaling van de kiesdeler heeft de OR twee blanco stemmen meegeteld, waardoor de kiesdeler uitkomt op (200/9) 22,22. Bij de bepaling van de kiesdeler dienen de blanco stemmen echter niet te worden meegewogen. Deze dienen enkel ter bepaling van het opkomstpercentage. De kiesdeler dient te worden vastgesteld op (198/9) 22. Het feit dat het OR-reglement van 5 april 2013 bepaalt dat bij de berekening van de kiesdeler de blanco stemmen wél dienen te worden meegewogen, maakt dit niet anders omdat het reglement niet rechtsgeldig tot stand is gekomen. Voorts is deze bepaling in strijd met de WOR, althans staat deze een goede toepassing van de WOR in de weg.

-Restzetel

Over de toekenning van restzetels wordt opgemerkt dat de lijst ABGP 13 stemmen heeft ontvangen en daarmee de kiesdrempel niet heeft gehaald. De OR heeft deze 13 stemmen vervolgens aangemerkt als overschotstemmen, als gevolg waarvan de lijst ABGP als derde een restzetel toegewezen heeft gekregen. Aan een kieslijst die de kiesdrempel niet heeft gehaald, kunnen evenwel geen restzetels worden toegekend. Voor toekenning van een restzetel dient tenminste de kiesdrempel te zijn gehaald. Tijdens de OR-verkiezingen van 2008 en 2010 is op dezelfde wijze gehandeld. Indien de toekenning van restzetels juist was uitgevoerd, dan had de lijst ABGP geen recht gehad op een restzetel. De verkiezingscommissie heeft op 25 april 2013 expliciet besloten dat een lijst die de kiesdrempel niet haalt, geen zitting kan nemen in de OR.

-Kosten deskundige

Binnen de verkiezingscommissie en de tussen de verkiezingscommissie en de OR is discussie ontstaan over de uitslag van de verkiezingen. Om die reden heeft de verkiezingscommissie, in de personen van de heer Vrij en de heer Swanenberg, zich gewend tot een deskundige ingevolge artikel 16 van de WOR. De Bestuurder is hiervan overeenkomstig artikel 22 van de WOR tijdig in kennis gesteld, echter deze is niet bereid de kosten te vergoeden. Het maken van voornoemde kosten is echter niet voorbehouden aan de toestemming van de Bestuurder.

V. Standpunt van de OR - op hoofdlijnen

De OR is van mening dat hij in alle redelijkheid het verkiezingsreglement zodanig mocht interpreteren, dat een partij die de kiesdeler niet heeft gehaald, toch in aanmerking kan komen voor een restzetel. Verwezen wordt naar de brief van 17 juni 2013 van de Bestuurder betreffende de verkiezingsuitslag. Het OR-reglement is op 24 januari 2013 vastgesteld door de OR. Vervolgens heeft de Bestuurder bij brief van 14 maart 2013 gewezen op een aantal oneffenheden: plaatsvervangende secretaris, het aantal plaatsvervangende leden en de verkiezingsdatum. In het reglement van 5 april 2013 zijn deze voorgestelde wijzigingen overgenomen. Het reglement is tussentijds niet zodanig gewijzigd dat dit effect zou hebben op de verkiezingen of de verkiezingsuitslag. Voor de verkiezingen zou evenwel het reglement van 24 januari 2013 van toepassing kunnen zijn. Een exemplaar van het reglement is steeds ter inzage geweest op het secretariaat van de OR. De aankondiging van de verkiezingen is op 21 februari 2013 bekend gemaakt. Op 24 mei 2013 is aan de medewerkers een bericht verstuurd via intranet, dat de definitieve verkiezingsuitslag nog niet bekend kon worden gemaakt, vanwege de verdeling van één restzetel. De uitslag van de verkiezingen is op 31 mei 2013 officieel bekend gemaakt aan de medewerkers via intranet en via mededelingenborden.

De OR is van mening dat blanco stemmen niet zouden moeten worden meegeteld om de kiesdeler te bepalen. Overigens leidt het niet meetellen van deze blanco stemmen niet tot een andere uitslag: de kiesdeler wordt dan 22 in plaats van 22,22.

De OR heeft niet kunnen vaststellen dat het betwiste artikel 10 van het reglement in 2008 en 2010 zo is toegepast, dat een partij die de kiesdrempel niet heeft gehaald, niet in aanmerking komt voor een restzetel. Dit is ook van ondergeschikt belang omdat het er thans om gaat of artikel 10 op juiste wijze is toegepast bij de huidige verkiezingen.

VI. Samenvatting van ter zitting op 3 september 2013 verkregen inlichtingen, voor zover aanvullend en relevant ten opzichte van de inhoud van de schriftelijke stukken

Partijen zijn ter zitting in de gelegenheid gesteld om hun standpunten mondeling toe te lichten, van welke mogelijkheid beiden gebruik hebben gemaakt.

De heer Vrij betreurt het dat de heer E. de Vente (van de fractie ABGP) niet aanwezig is bij de hoorzitting aangezien hij een grote rol heeft gespeeld in het ontstane conflict. Er is sprake van frictie tussen de AbvaKabo-fractie en de ABGP-fractie. De heer Vrij is eind 2012 verzocht om deel uit te gaan maken van de verkiezingscommissie en dit werd in eerste instantie geweigerd door de vorige voorzitter van de OR. Uiteindelijk is de heer Vrij na enige tijd toch deel gaan uitmaken van de verkiezingscommissie. Tevens merkt de heer Vrij op dat zijn advocaat hem niet heeft kunnen bijstaan omdat deze onverwacht is overleden.

Desgevraagd laat de heer Vrij weten dat hij de meeste moeite heeft met het feit dat de achterban stelselmatig niet of onvolledig is geïnformeerd door de OR. Zo is tot op de dag van vandaag de *volledige* verkiezingsuitslag niet bekend gemaakt aan de medewerkers. Ook zijn de termijnen niet in acht genomen. Het proces-verbaal van de verkiezingsuitslag is evenmin opgemaakt en bekendgemaakt. Voorts is het rekenwerk dat ten grondslag ligt aan de zetelverdeling niet inzichtelijk gemaakt voor de medewerkers.

De heer Vrij merkt op dat hij als lid van de commissie die de wijzigingen van het OR-reglement heeft voorbereid, door de voorzitter van deze commissie niet er op is gewezen dat artikel 10 van bijlage 3 van het reglement is gewijzigd in de zin dat toekenning van restzetels aan een partij die de kiesdeler niet heeft gehaald mogelijk is geworden. Bij de verkiezingen in 2008 en 2010 is dat niet het geval geweest. De heer Vrij heeft het gevoel dat hij bewust is misleid. In de bespreking van de verkiezingscommissie op 25 april 2013 is door de heer Koenders nog aangegeven dat indien een partij de kiesdeler niet haalt, deze geen zitting kan nemen in de OR. De heer Vrij heeft vertrouwd op deze woorden.

De heer Koenders merkt op dat ná vaststelling van het OR-reglement op 24 januari 2013 dit ter informatie is toezonden aan de Bestuurder. De Bestuurder heeft daar vervolgens een aantal schriftelijke opmerkingen over gemaakt. Desgevraagd laat spreker weten dat de gang van zaken betreffende de vaststelling van het OR-reglement niet goed is verlopen. Hij benadrukt echter dat de medewerkers van meet af aan op de

hoogte zijn gesteld en dat alle stukken ter inzage hebben gelegen bij het secretariaat van de OR. Ook is de uitslag op 31 mei 2013 bekend gemaakt aan de medewerkers via intranet. Via mededelingenborden bij diverse kantoren is de uitslag eveneens kenbaar gemaakt, inclusief het proces-verbaal. Er is daarmee gehandeld volgens artikel 14, lid 2 van het reglement.

De heer Koenders laat weten dat blanco stemmen eigenlijk niet meegeteld hadden moeten worden voor de bepaling van de kiesdeler. Het reglement zal hierop worden aangepast. Voorts merkt hij op dat geen sprake is van tegenstrijdigheid tussen artikel 14 en artikel 10 van bijlage 3 van het OR-reglement. Ook is hij van mening dat de heer Vrij niet heeft kunnen bewijzen, dat bij de verkiezingen van 2008 en 2010 aan partijen die de kiesdeler niet hebben gehaald, geen restzetel is toegekend. Artikel 10 van bijlage 3 van het OR-reglement is letterlijk toegepast, er is niet geïnterpreteerd.

Desgevraagd laat de heer Koenders weten dat op 25 april 2013 in het kader van een 'brainstorm' is gesproken over de consequenties van het niet halen van de kiesdeler door een partij. Er is echter geen duidelijk besluit genomen en dan blijft het reglement leidend.

De heer Mollema voert aan dat hij in 2010 de uitslag van de verkiezingen heeft gerespecteerd ondanks het feit dat dit voor hem en zijn fractie nadelig heeft uitgepakt.

De heer Peeters merkt op dat door de OR tevens extern advies is ingewonnen over de verkiezingsuitslag bij de bestuursdienst van de gemeente Amsterdam.

VII. Relevante bepalingen van de WOR of andere regelgeving

Artikel 8, 9, 10, 11, 15, 16 en 22 van de WOR

OR-reglement Dienst Stadstoezicht van de gemeente Amsterdam, versie van 24 januari 2013

VIII. Overwegingen

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte en het ter zitting besprokene, overweegt de Kamer LPL het volgende.

Bij aanvang van de hoorzitting op 3 september 2013 is aangegeven dat de primaire taak van de Kamer LPL is om een bemiddelende rol tussen partijen te vervullen en indien dit mogelijk is partijen een minnelijke oplossing van het ontstane geschil te doen bereiken. Indien dat niet haalbaar blijkt te zijn, zal de Kamer LPL een advies over het geschil aan partijen uitbrengen.

De Kamer LPL heeft vastgesteld dat de belanghebbende tijdig, namelijk binnen één week na de bekendmaking van de verkiezingsuitslag van de OR-verkiezingen, bezwaar heeft gemaakt. Voorts merkt de Kamer LPL op dat belanghebbende ontvankelijk wordt verklaard in zijn verzoek, aangezien het verzoek betrekking heeft op hetgeen bij of krachtens de WOR is bepaald ten aanzien van de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad. Zie artikel 36, eerste lid van de WOR, zoals deze wet luidde ten tijde van het in gang zetten van deze procedure. De Kamer LPL is voorts van oordeel dat de Bedrijfscommissie dientengevolge ook de bepalingen inzake bemiddeling en advies dient toe te passen zoals de wet destijds luidde.

Desgevraagd hebben partijen aangegeven te kunnen instemmen met een verlenging van de 2-maanden termijn waarbinnen de Kamer LPL het advies behoort uit te brengen. Voorts hebben partijen laten weten het advies niet als bindend te beschouwen.

Procedurele bezwaren

-Standpunt van Bestuurder over reglement

De OR heeft op 24 januari 2013 het nieuwe OR-reglement vastgesteld zonder de Bestuurder vooraf in de gelegenheid te hebben gesteld zijn mening kenbaar te maken, overeenkomstig artikel 8, lid 1 van de WOR en artikel 25, lid 2 van het OR-reglement. De Bestuurder heeft in de brief van 14 maart 2013 alsnog zijn

standpunt kenbaar gemaakt aan de OR. Uit het dossier volgt dat de OR deze opmerkingen vervolgens heeft verwerkt in het OR-reglement. Het reglement is opnieuw vastgesteld op 5 april 2013.

De Kamer LPL constateert dat op 21 februari 2013 de data van de OR-verkiezingen zijn vastgesteld en bekend gemaakt binnen de organisatie en pas daarna, namelijk op 5 april 2013, het gewijzigde OR-reglement is vastgesteld. Wijzigingen in het reglement moeten voor aanvang van de verkiezingsprocedure worden aangebracht, aldus vóór het bekendmaken van de datum van de verkiezingen. Latere wijzigingen kunnen pas worden toegepast bij de eerstvolgende reguliere OR-verkiezingen. De spelregels kunnen niet tussentijds worden veranderd, ook niet indien deze geen betrekking hebben op de verkiezingen. Dit betekent dat het OR-reglement van 5 april 2013 niet van toepassing is, maar dat het OR-reglement van 24 januari 2013 bepalend is voor de verkiezingen.

-Registratie OR-reglement bij BDC-O

Het gewijzigde OR-reglement van 5 april 2013 is per e-mail van 7 juni 2013 ter registratie toegezonden aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid. De Kamer LPL is van mening dat de toezending inderdaad niet onverwijld is gebeurd na de vaststelling op 5 april 2013. Het ter registratie aanbieden van een (gewijzigd) reglement betreft echter enkel een administratieve handeling. Indien dit niet dan wel niet onverwijld wordt gedaan, heeft dit geen gevolgen voor de rechtsgeldigheid van het OR-reglement.

Zoals hierboven reeds opgemerkt, is de Kamer LPL van mening dat het reglement van 24 januari 2013 bepalend is voor de verkiezingen die zijn gehouden van 16 tot 23 mei 2013 en niet het reglement van 5 april 2013. Het feit dat dit laatste reglement niet onverwijld is toegezonden aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid is, in dat licht bezien, niet van belang.

-Informeren van medewerkers

De Kamer LPL stelt vast dat uit het dossier alsmede hetgeen tijdens de hoorzitting is besproken volgt, dat de medewerkers zijn geïnformeerd over de kiesgerechtigde en verkiesbare personen op 13 maart 2013 via intranet. Deze lijst lag reeds op 1 maart 2013 ter inzage op het secretariaat van de OR. Daarmee is voldaan aan de gestelde termijn van 9 weken als genoemd in artikel 4, lid 1 van bijlage 3 van het OR-reglement. Voorts heeft de Kamer LPL geconstateerd dat de volledige verkiezingsuitslag, overeenkomstig artikel 10, lid 3 van bijlage 3 van het OR-reglement, bekend is gemaakt aan de medewerkers via mededelingenborden op diverse kantoren.

Gelet op het bovenstaande concludeert de Kamer LPL dat geen van de aangevoerde procedurele bezwaren ertoe leiden, dat de OR-verkiezingen niet rechtsgeldig zijn verlopen.

Inhoudelijke bezwaren

-Kiesdeler

De Kamer LPL merkt op dat het OR-reglement (van 24 januari 2013) bepalend is voor de vraag of blanco stemmen al dan niet worden meegeteld bij de berekening van de kiesdeler. In artikel 10, lid 1 van het verkiezingsreglement van bijlage 3 van het OR-reglement is bepaald, dat de kiesdeler wordt bepaald door het aantal uitgebrachte stemmen, *inclusief de blanco uitgebrachte stemmen*, te delen door het aantal te bezetten zetels in de OR. De Kamer LPL stelt vast dat de kiesdeler derhalve op correcte wijze is berekend, namelijk inclusief de blanco stemmen. In het onderhavige geval leidt dit tot de volgende berekening:

ACP:	87 stemmen
AbvaKabo FNV:	56 stemmen
Stem op ons is een stem op jezelf:	42 stemmen
ABGP:	13 stemmen
	<u>2 blanco stemmen</u> +
	200 stemmen

In totaal zijn aldus 200 stemmen uitgebracht. Dan komt de kiesdeler uit op 22,22 (200 / 9).

-Restzetel

De Kamer LPL merkt op dat voor de toekenning van restzetels wederom het OR-reglement bepalend is. In artikel 10, lid 1 van het verkiezingsreglement van bijlage 3 van het OR-reglement is het volgende bepaald:

'...De daarbij overblijvende stemmen evenals de stemmen uitgebracht op een lijst die de kiesdeler niet haalde, gelden als overschotstemmen. Zetels die op deze wijze niet kunnen worden vervuld, worden als restzetel achtereenvolgens toegekend aan de lijsten met de grootste overschotten.'

Overschotstemmen zijn stemmen die overblijven nadat aan een lijst zoveel zetels zijn toebedeeld als de kiesdeler is gehaald en de stemmen uitgebracht op een lijst die de kiesdeler niet heeft gehaald. Zetels die niet rechtstreeks kunnen worden toebedeeld worden als restzetel achtereenvolgens toebedeeld aan de lijsten met de grootste stemoverschotten waaronder de lijsten die de kiesdeler niet hebben gehaald. In OR-reglementen wordt soms een kiesdrempel opgenomen van bijvoorbeeld de helft of driekwart van de kiesdeler, zodat lijsten met een gering aantal stemmen niet meetellen bij de verdeling van de restzetels. Dat is in het onderhavige geval niet gebeurd. Evenmin is in het reglement opgenomen dat lijsten die eerder geen zetel konden worden toebedeeld, ook geen recht hebben op de toedeling van een restzetel. Voorts merkt de Kamer LPL in dit verband op dat ook WebElect in het voorstel voor de zetelverdeling heeft vermeld dat alle lijsten mee doen met de verdeling van de restzetels.

Hieronder volgt een verdeling van de zetels en restzetels, waarbij de kiesdeler 22,22 bedraagt:

<u>Kieslijst</u>	<u>Zetels</u>	<u>Stemoverschot</u>	<u>Restzetels</u>
ACP: 87	87: 22,22 = 3,92 (3)	(87 - 66,66 =) 20,34	1
AbvaKabo FNV: 56	56: 22,22 = 2,52 (2)	(56 - 44,44 =) 11,56	
Stem op ons is een stem op jezelf: 42	42 : 22,22 = 1,89 (1)	(42 - 22,22 =) 19,78	1
ABGP: 13	13 : 22,22 = 0,59 (0)	13	1

Hieronder volgt een verdeling van de zetels en restzetels, waarbij de kiesdeler 22 bedraagt:

<u>Kieslijst</u>	<u>Zetels</u>	<u>Stemoverschot</u>	<u>Restzetels</u>
ACP: 87	87: 22 = 3,95 (3)	(87 - 66 =) 21	1
AbvaKabo FNV: 56	56: 22 = 2,55 (2)	(56 - 44 =) 12	
Stem op ons is een stem op jezelf: 42	42 : 22 = 1,91 (1)	(42 - 22 =) 20	1
ABGP: 13	13 : 22 = 0,59 (0)	13	1

Gelet op het bovenstaande merkt de Kamer LPL op, dat zowel een kiesdeler van 22,22 als een kiesdeler van 22 er toe leidt, dat een restzetel wordt toegekend aan de lijst ABGP.

-Kosten deskundige

Bij brief van 3 juni 2013 heeft de verkiezingscommissie bij de Bestuurder melding gemaakt van het voornemen om een deskundige te raadplegen overeenkomstig artikel 16 van de WOR. Reden hiervoor is de vraag of de OR de regels omtrent de OR-verkiezingen juist heeft toegepast. Op grond van artikel 22, lid 2 van de WOR kan de Bestuurder vervolgens uit kosten oogpunt bezwaar maken tegen het raadplegen van de deskundige. De Bestuurder heeft dit per e-mail van 3 juni 2013 gedaan met de volgende reactie:

'In de tussentijd blijft mijn standpunt dat extern, juridisch advies in dit geval niet om redenen van deskundigheid noodzakelijk is en daarmee een verspilling van belastinggeld. Ik geef dan ook geen toestemming voor het inroepen van extern advies.'

De Bestuurder beroept zich overigens niet zozeer op het kostenaspect, maar hij is van mening dat het een verspilling van belastinggeld betreft.

De Kamer LPL merkt in dit verband op dat in artikel 5, lid 2 van het OR-reglement is bepaald, dat de OR de organisatie van de verkiezingen kan opdragen aan een commissie. Dat is in het onderhavige geval ook

gebeurd. De WOR onderscheidt drie verschillende commissies: vaste commissies (artikel 15, lid 2), onderdeelcommissies (artikel 15, lid 3) en voorbereidingscommissies (artikel 15, lid 4). De Kamer LPL stelt vast dat, gelet op het OR-reglement, dat de verkiezingscommissie dient te worden aangemerkt als een voorbereidingscommissie. Het betreft een commissie van tijdelijke aard gekoppeld aan het project van de OR-verkiezingen. Aan een voorbereidingscommissie kunnen geen rechten en bevoegdheden van de OR worden overgedragen. Dit betekent aldus dat de verkiezingscommissie niet de bevoegdheid heeft om ingevolge artikel 16 van de WOR een deskundige te raadplegen. Als dit toch gebeurt, dan komen de kosten niet voor rekening van de Bestuurder. Wanneer na overleg tussen de verkiezingscommissie en de OR blijkt dat een advies van een deskundige wenselijk is voor de goede gang van de verkiezingen, is het aan de OR deze op de gebruikelijke wijze in te schakelen.

IX. Advies

De Kamer LPL concludeert dat de OR-verkiezingen van 16 tot 23 mei 2013 – uitgaande van het OR-reglement van 24 januari 2013 – rechtsgeldig tot stand zijn gekomen. De Kamer LPL heeft niet kunnen constateren dat procedurele regels, bijvoorbeeld termijnen en bekendmakingen, zoals vastgelegd in het OR-reglement niet op juiste wijze zijn toegepast. Voorts stelt de Kamer LPL vast dat de verkiezingsuitslag en zetelverdeling op juiste wijze – overeenkomstig het OR-reglement – tot stand zijn gekomen. Voor de berekening van de kiesdeler zijn op juiste gronden ook de blanco stemmen meegeteld. Voorts is op juiste gronden een restzetel toegekend aan de lijst ABGP, met 13 overschotstemmen. Tot slot constateert de Kamer LPL dat de verkiezingscommissie dient te worden aangemerkt als een voorbereidingscommissie als bedoeld in artikel 15, lid 4 van de WOR en om die reden heeft de verkiezingscommissie niet de bevoegdheid om ingevolge artikel 16 van de WOR een deskundige te raadplegen. De Kamer LPL adviseert belanghebbende, de heer F.E. Vrij, derhalve de uitslag van de verkiezingen als een geldige uitslag te accepteren en in de toekomst in voorkomend geval het inschakelen van een deskundige via de OR te laten verlopen.

Voor de toekomst adviseert de Kamer LPL dat in het OR-reglement in duidelijke en heldere bewoordingen wordt vastgelegd de (spel-)regels rondom de OR-verkiezingen, meer in het bijzonder de berekening van de kiesdeler en de toekenning van restzetels. Bij voorkeur wordt dit vastgelegd in het OR-reglement zélf en niet in een bijlage. Tenslotte adviseert de Kamer LPL aan de OR wijzigingen in het OR-reglement zodanig tijdig voor te bereiden en de Bestuurder de gelegenheid te bieden daarover zijn zienswijze te geven, dat het gewijzigde reglement is vastgesteld en in werking treedt vóór de aanvang van de verkiezingsprocedure, i.c. de datum van bekendmaking van de verkiezingen.

Den Haag, 16 september 2013

De Bedrijfscommissie, Kamer voor de Lagere Publiekrechtelijke Lichamen,
namens deze,

A. van de Scheur
voorzitter

C.E.J.Y. van Agt
secretaris

Wanneer partijen ook na dit advies niet tot overeenstemming komen, kunnen zij het geschil, onder overlegging van dit advies, binnen dertig dagen na verzending daarvan, bij gemotiveerd schrijven voorleggen aan de rechtbank, sector kanton (artikel 36 van de WOR).